

KONTAKT

med FSDB

Förbundet Sveriges Dövblinda ● Årgång 34 ● December 2011 ● Nr 6

Deltagarna på DBNSK-mötet

- Nya böcker om dövblindtolkning och ledsagning***
- FSDB:s höstträff 2011***
- DBNSK-möte i Bålsta***

Innehåll

Ordförande har ordet.....	sid 3
Kallelse till Ordförandemöte den 25-27 maj 2012.....	sid 7
Nya böcker om dövblindtolkning och ledsagning.....	sid 8
Vad kostar det samhället att inte öka tillgängligheten?.....	sid 9
FSDB:s höstträff 2011.....	sid 10
En 25-årig resa om dövblindhet.....	sid 11
Läs om Helen Keller.....	sid 15
Du som medlem kan använda verksamhetsplanen.....	sid 16
Adressändringar.....	sid 16
ID-dagarna i Uppsala.....	sid 17
Tips på aktiviteter:.....	sid 19
- Aktiveringskurser 2012.....	sid 19
- Europeisk rehabiliterings- och kulturvecka	sid 20
- FAME-visukal i Örebro	sid 21
DBU-sidorna:.....	sid 22
- Helena Christoffersson har ordet.....	sid 22
- Kallelse till DBU:s årsmöte.....	sid 22
- Brukar du jogga eller löpa?.....	sid 23
DBNSK-möte i Bålsta	sid 24
Seniorboendets visningsdag.....	sid 25
Återbetalning för egna utlägg.....	sid 25
Stöd Mama Magnus.....	sid 26
Regionala föreningar:.....	sid 26
- FSDB Skåne.....	sid 26
- FSDB Uppsala och Gävleborgs län.....	sid 28
- Tack till FSDB Mälardalen.....	sid 30
På gång i FSDB.....	sid 30
Julhälsningar.....	sid 31
Utgivningsplan 2012.....	sid 32

Ordförande har ordet

Pontus Degsell

Hej alla läsare,

FSDB arbetar för rätten till full delaktighet, jämlikhet, självständighet och självbestämmande för personer med dövblindhet på alla områden i samhället. Nu när det här året börjar närma sig sitt slut kan det vara lämpligt att ge några tillbakablickar, men också skriva om några framtidsplaner. Det finns både positiva och negativa saker att berätta.

Tolktjänstutredningen

I september 2010 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare (Greger Bååth, generaldirektör på Specialpedagogiska skolmyndigheten) som skulle göra

en utredning av tolktjänsten. I uppdraget har det ingått att kartlägga och analysera hur nuvarande reglering, finansiering, organisering och tillsyn av tolktjänst till personer med dövblindhet, barndomsdöva, vuxendöva och hörselskadade fungerar inom olika samhällsområden.

Till sin hjälp har utredaren haft ett sekretariat och en expert- och sakkunnighetsgrupp samt en referensgrupp. Referensgruppen har bestått av representanter från brukarorganisationerna. Förutom FSDB och DBU har det också varit representanter från Barnplantorna, DHB, SDR, SDU, HRF, UH och VIS. FSDB:s representant har varit Linda Eriksson. Arbetet med utredningen har pågått under hela 2011 och i mitten av december kommer uppdraget att redovisas. (Mer info finns också på www.sou.gov.se/tolktjanst/index.htm)

Kongressen

Vartannat år har FSDB kongress och lördagen den 28 maj var det dags för den andra kongressen genom tiderna. Kongressen hölls på Hotell Scandic Crown i Göteborg

och samlade 31 ombud för de regionala föreningarna och sektionen DBU. Enligt tidigare stadgeändring skulle styrelsen minska från nio till sju ledamöter. Jag blev omvald som förbundsordförande.

Kongressen beslutade om att anta en helt ny verksamhetsplan som fokuserar på delaktighet och innebär ett helt nytt sätt att arbeta. Verksamhetsplanen är flexibel och den saknar detaljer. Planen kan användas utåt i samhället, inom FSDB och individuellt.

Kongressen beslutade också att godkänna bildandet av den nya familjesektionen (som handlägger frågor som rör alla föräldrar med dövblindhet och deras familjer och ordnar verksamhet för dessa).

Nya prioriteringar

Med utgångspunkt från den nya verksamhetsplanen, har vi i styrelsen beslutat att prioritera följande fem områden:

1. Tolkfrågor (i första hand på samhällsnivå)
2. IT-frågor (på alla nivåer)
3. Skolfrågor (i första hand på samhällsnivå)

4. Omorganisation och arbete med den nya verksamhetsplanen (på organisationsnivå och på medlemsnivå)

5. Stadgefrågor och medlemskap (på organisationsnivå).

Nya arbetsgrupper har också bildats, t ex IT-gruppen och Stadgruppen.

Almedalsveckan

Den 3-10 juli medverkade FSDB och DBU på årets Almedalsvecka. "Tolka mig rätt" var temat för den kampanj som FSDB och DBU bedrev tillsammans med övriga hörselorganisationer. Planeringen inför Almedalsveckan 2012 har redan startat.

Familjeveckan

I juli anordnade också Familjesektionen en familjevecka i Leksand. Intresset för veckan växer och denna gång deltog hela 19 familjer. Under veckan blandas information och föreläsningar med utflykter och roliga aktiviteter. Som förälder med dövblindhet kan det vara lätt att känna sig ensam och det är viktigt att få träffa andra föräldrar i samma situation. Dövblindhet är något som påverkar alla och det är därför

också viktigt att övriga familjemedlemmar får träffa andra som lever med dövblindhet i sina familjer.

Lika Unika

FSDB är en av de fem medlemsorganisationerna i samarbetsorganisationen Lika Unika. I Lika Unika verkar vi för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Vi är engagerade i intressepolitiska frågor på riksplanet som handlar om att förbättra livssituationen för människor med funktionsnedsättningar.

Innovationstävling

I slutet av oktober startade kommunikationsmyndigheten PTS en innovationstävling. (Ordet innovation betyder förnyelse. En innovation är en ny idé för en sak, produkt eller tjänst).

PTS efterlyste förslag på smarta kommunikationslösningar som ska kunna användas av personer med dövblindhet. Det övergripande temat var att underlätta vardagen för personer med dövblindhet. Genom tävlingen kunde t ex företag och forskningsinstitut ansöka om ekonomiskt bidrag för bland annat utveckling av nya produkter inom elektronisk kommunikation eller post. I början av december avslu-

tades tävlingen. PTS utvärderar ansökningarna och kommer sedan att välja ut vilka projekt som ska få bidrag.

Vi hoppas att det dyker upp många nya spännande lösningar och vi återkommer med mer information så fort vi vet mer.

Nya hemsidan och Facebook

FSDB:s nya hemsida är på gång inom kort. Adressen kommer liksom tidigare att vara www.fsdb.org Följ också gärna Förbundet Sveriges Dövblinda på Facebook.

Nyhetstidningen Nuet och elektronisk nyhets-service

Nyhetstidningen Nuet är speciellt anpassad för personer med dövblindhet. Alla personer med dövblindhet har rätt att få tidningen gratis och den kommer ut på storstil, punktskrift och på DAISY-skiva. Den sprids dessutom elektroniskt via databaserna TP44/Nova. Socialdepartementet har nyligen meddelat om drastiska förändringar för bidragsgivningen för Nuet och elektronisk nyhets-service. Det betyder att FSDB inte

kommer att få något bidrag för år 2013. För år 2012 har vi fått lämna in en helt ny ansökan (istället för den som vi lämnat tidigare). Vi har inget besked ännu, men troligen blir det så att vi för år 2012 får maximalt hälften av det belopp som vi tidigare fick. Den summan kommer att användas för att anpassa vår verksamhet efter de nya förutsättningarna. Vi kommer till exempel att tvingas säga upp det nuvarande avtalet med det företag som producerar Nuet. Socialdepartementet kommer istället att lämna bidrag till Nationellt Kunskapscenter för Dövblindfrågor. De ska i nära samarbete med FSDB försöka att hitta nya former för att få till stånd ett fungerande flöde av nyheter och samhällsinformation till personer med dövblindhet. Vi återkommer med löpande information så fort vi vet mer.

Höstträffen

Den 18-20 november var det höstträff med över 80 deltagare! Temat var kombinerad syn- och hörselnedsättning och dövblindhet, forskning och utveckling.

Exempel på aktiviteter 2012

- Den 25-27 maj är det Ordföran-

demöte i Bålsta (för de regionala föreningarnas och sektionernas ordföranden och vice ordföranden).

- Den 5-10 augusti är det familjevecka på Västanviks folkhögskola i Leksand.

- Den 9-11 november är det dags för FSDB:s höstträff i Lund (för alla röstberättigade medlemmar). I anslutning till FSDB:s höstträff är det också ADBN-konferens i Lund (7-10 november). ADBN (The Acquired Deafblindness Network) är ett slags nätverk av professionella från olika länder. Mer information kommer senare. Det finns också information på www.skane.se/adb2012

Slutligen vill jag, tillsammans med både styrelse och personal, passa på att önska er alla God Jul och Gott Nytt År. Sköt om er och hoppas att ni får riktigt fina dagar!

Pontus Degsell
Förbundsordförande

Kontakt med styrelsen

Vill du komma i kontakt med oss i styrelsen? Vår e-postadress är styrelsen@fsdb.org

Det går också att skriva brev till Styrelsen, FSDB, 122 88 Enskede

Till ordföranden och vice ordföranden i FSDB:s regionala föreningar och sektioner

Kallelse till FSDB:s ordförandemöte den 25-27 maj 2012

FSDB hälsar alla ordföranden och vice ordföranden i de regionala föreningarna och sektionerna välkomna till ordförandemöte på Aronsborgs Konferenshotell i Bålsta den 25-27 maj 2012.

Vi samlas till middag på fredagskvällen den 25 maj klockan 18.00. Ordförandemötet slutar på söndagen den 27 maj klockan 12.00 med lunch.

Under mötet kommer vi att presentera FSDB:s årsredovisning för år 2011, ta upp och diskutera viktiga intressepolitiska frågor samt informera om vad som är aktuellt inom regionala föreningar, sektioner och förbundet.

Det kostar ingenting att delta på mötet. **Obs!** Om inte ordförande och/eller vice ordförande kan närvara kan den regionala föreningen/ sektionen utse en annan representant.

Har ni förslag på ärenden inför mötet? Meddela dem i så fall till Pontus Degsell (pontus@fsdb.org) senast den 1 april.

Anmälan

Anmälan görs senast den 1 april till Emil Bejersten.

E-post emil@fsdb.org

Fax: 08-659 50 42

Brev: Emil Bejersten, FSDB, 122 88 Enskede

(Senast 1 månad före mötet skickas information och program ut till alla anmälda.)

Frågor

Frågor om ordförandemötet kan ställas till ordförande Pontus Degsell (pontus@fsdb.org) eller vice ordförande Linda Eriksson (linda@fsdb.org)

När det gäller praktiska frågor om t ex boende och kost, kontakta Emil Bejersten.

Välkommen med anmälan!

*Med vänliga hälsningar
FSDB:s styrelse*

Nya böcker om dövblindtolkning och ledsagning

En liten GRÖN bok om dövblindtolkning beskriver att dövblindtolkning till personer med dövblindhet, består av tre helt integrerade delmoment - tolkning av vad som sägs, syntolkning och ledsagning. I boken får både utbildade dövblindtolkar - men också alla andra som ibland kommunicerar med personer med dövblindhet och någon gång agerar tolk och du som brukare många praktiska tips.

En liten GUL bok om ledsagning av personer med dövblindhet visar att ledsagning av personer med dövblindhet är mer än att bara ledsaga från A till B. I boken får alla som någon gång är ledsagare till personer med dövblindhet -

men också du som brukare många praktiska tips.

Båda böckerna har tagits fram i projektet "Bättre dövblindtolkning" som under åren 2007 och 2008 bedrevs av FSDB i samarbete med Nationellt Kunskapscenter för Dövblindfrågor. Allmänna arvsfonden har bidragit med pengar till projektet.

Beställning

Böckerna kan laddas ner från www.fsdb.org eller www.nkcdb.se

Det går också att beställa böckerna från FSDB:s kansli. Kontakta i första hand Annelie Björling, e-post annelie@fsdb.org eller tfn 08-39 93 18.

Vad kostar det samhället att inte öka tillgängligheten?

- Att öka tillgängligheten är förknippat med stora resursbehov, så vår statsminister för ett par veckor sedan. Frågan är vad det kostar samhället att INTE öka tillgängligheten!

Nu är utgivningen av tidningen NUET i fara. Det statliga bidrag som FSDB fått under många år och som gått till utgivning av NUET kommer nästa år att halveras. Året därpå, år 2013, får FSDB inget bidrag alls. Vad händer då med NUET? Hur ska personer med dövblindhet kunna ta del av nyheter och annan information som NUET gett?

Kan vi hitta något i våra lagar och förordningar som stödjer rätten till nyhetsförmedling och information? Jag kan inte hitta något tyvärr!

Sverige fick en ny diskrimineringslag i januari 2009. Där står i första paragrafen att ändamålet med lagen är att motverka diskriminering mot bl.a. funktionshinder. Det låter ju bra! Men sen?! Lagen omfattar en rad områden (arbetsliv, utbildning, arbetsmarknadspolitik, varor, tjänster, bostäder, hälso- och sjukvård, socialförsäkringssystemet m.m.). Men det finns inget område

som handlar om rätten att få nyheter och information.

Efter det att lagen kom tillsattes en ny utredning. Utredningen kom med ett förslag (en promemoria) om tillägg till diskrimineringslagen. Man föreslog att "bristande tillgänglighet" skulle klassas som diskriminering. Det konstiga var att förslaget från början inte offentliggjordes på sedvanligt sätt.

Så småningom blev dock utredningens förslag (promemorian) officiell. Promemorian fick titeln "Bortom fagert tal – om bristande tillgänglighet som diskriminering". Remisstiden bestämdes. Men efter remisstidens slut har ändå ingenting hänt.

Två interpellationsdebatter (utfrågningar i riksdagen) har hållits med anledning av detta!

Den första hölls i maj 2010. Integrations- och jämställdhetsministern Nyamko Sabuni svarade då: "- Min utgångspunkt är att bristen på tillgänglighet ska utgöra grund för diskriminering". Men hon reserverar sig samtidigt: "- Jag är inte den enda i regeringen".

Den andra hölls i november 2011:

Statsrådet Erik Ullenhag sa:

”- Min starka ambition är att vi ska komma i mål med ett stärkt skydd mot diskriminering på grund av bristande tillgänglighet”. Men även han reserverade sig. Han talade om kostnadsberäkningar.

I första artikeln till FNs deklaration om mänskliga rättigheter kan man läsa: ”Alla människor är födda fria och lika i värde och rättighet”.

Även DO (Diskrimineringsombudsmannen), som ju är en statlig myndighet, skriver att man arbetar mot diskriminering och för allas lika

rättigheter och möjligheter.

Fina ord som man kan peka på i debatter och internationella sammanhang. Men vad betyder dessa ord till vardags för personer med funktionsnedsättning?

Är tillgänglighet en mänsklig rättighet? Och i så fall – är mänskliga rättigheter/tillgänglighet en kostnadsfråga! Är mänskliga rättigheter/tillgänglighet något man ska förhandla om? Vad betyder ordet rättighet? Är inte mänskliga rättigheter faktiskt RÄTTIGHETER? Utan prut?

Helena Söderlund

FSDB:s höstträff 2011

Över 80 personer deltog på FSDB:s höstträff som hölls den 18-20 november i Haninge. Temat denna gång var ”Kombinerad syn- och hörselnedsättning, forskning och utveckling”. Som föreläsare medverkade professorerna Claes Möller och Sten Andréasson. Claes Möller är professor i audiologi och har forskat mycket om dövblindhet och Ushers syndrom. Sten Andréasson är professor inom ögonområdet. Båda två ingår också i det

Nationella expertteamet för diagnostisering av personer med dövblindhet.

I det här numret blir det fokus på dövblindhet och framför allt Ushers syndrom.

I nästa nummer kommer det att handla mer om ögonforskning samt om ytterligare två syndrom som orsakar dövblindhet: Alströms och Charge.

En 25-årig resa om dövblindhet

En orsak till dövblindhet är Ushers syndrom. Idag finns det inget botemedel, men forskningen går framåt. En amerikansk läkare har nyligen fått tillstånd att påbörja försök med genterapi på en grupp personer med Usher typ 1. I försöken ska de ämnen som ögat inte själv kan tillverka ersättas genom att friska gener förs in i ögats näthinna.

För 25 år sen träffade Claes Möller sin allra första patient med dövblindhet. Sedan dess har han hunnit möta och samarbeta med nästan 400 personer med dövblindhet i Sverige. Mycket tack vare det goda samarbetet har forskningen kunnat ta stora steg framåt. Under årens lopp har en unik databas byggts upp och flera av de gener som orsakar Ushers syndrom har hittats.

Idag räknar man med att det finns ca 2 000 barn, ungdomar och vuxna i arbetsför ålder som har dövblindhet i Sverige. Till dessa tillkommer dessutom en stor grupp äldre personer över 65 år.

Det finns många orsaker till döv-

Professor Claes Möller

blindhet. De allra flesta av orsakerna är genetiska (ärfliga). Gener finns hos människor, djur och växter. Vi människor delar gener med många djur. Vår närmaste granne i djurriket är schimpansen. Vi är också lika musen. Det kan vara lite deprimerande att tänka på att vi faktiskt också delar över 90 procent av våra gener med gurkan! De ärflika egenskaperna finns i generna. I generna uppstår då och då så kallade mutationer (slumpvisa förändringar). Det finns 200-300 olika genetiska sjukdomar eller syndrom som kan orsaka dövblindhet. Ett syndrom betyder att det finns en bestämd kombination

av symtom eller avvikelser som fungerar tillsammans.

När det gäller dövblindhet är musen forskarnas bästa vän. Det beror bland annat på att musens inneröra och öga liknar människans. Dessutom kan en musmamma få 300 – 400 ungar per år!

Ushers syndrom

En av de vanligaste orsakerna till dövblindhet är Ushers syndrom. Ca 40-45 % av alla som har dövblindhet och är under 65 år har Ushers syndrom. Det bör totalt finnas ca 700 personer med Ushers syndrom i Sverige.

Ushers syndrom har fått sitt namn efter en brittisk ögonläkare som hette Charles Usher.

Ushers syndrom är en grupp ärftliga sjukdomar som ger dövhet eller hörselnedsättning i kombination med ögonsjukdomen Retinitis pigmentosa (RP). Retinitis är latin och betyder inflammation av näthinnan. Det handlar om en förstörelse av ögats synceller (tappar och stavar). Ordet pigmentosa kommer av att det hos de flesta med RP bildas pigmentklumpar i ögonbotten. Det är viktigt att komma ihåg att RP inte är en enda sjukdom utan ett samlingsnamn

för kanske hundratal eller ännu fler genetiska fel. Vid Ushers syndrom brukar förloppet med RP gå ganska långsamt och det brukar i vuxen ålder finnas en central syn kvar även om själva synfältet krymper.

För att någon ska födas med Ushers syndrom krävs att båda föräldrarna bär på samma förändrade gen. Om föräldrarna gör det är sannolikheten 25 % (d v s 1 av 4) att barnet får Ushers syndrom.

Det finns tre huvudgrupper av Ushers syndrom. Inom varje huvudgrupp finns det olika varianter. Förenklat ser huvudgrupperna ut så här:

Usher typ 1

Barn med Usher typ 1 föds döva på båda öronen. Balansorganet i innerörat fungerar inte och de är därför sena med att till exempel lära sig att krypa och gå. Det är viktigt att försöka träna extra mycket på att öva upp balansen. Att t ex stå på ett ben och blunda kan man normalt inte göra. Flera har under uppväxten uppfattats som klumpiga och har haft problem med att t ex klara av skolgymnastiken. Synproblem brukar börja med ökad ljuskänslighet och senare också svårigheter med att se i mörker och problem med att urskilja kontraster. Ett tecken på försämrad

syn kan vara att de med typ 1 börjar leta efter saker med händerna istället för med ögonen.

Så småningom minskar synfältet (så kallat tunnelseende). Grå starr brukar tillkomma i 30-årsåldern.

I Sverige föds varje år ca 60-70 döva barn. 6-7 av dem har Usher typ 1. De vanligaste varianterna är typ 1b och typ 1d.

Idag får de allra flesta barn som föds döva cochlea implantat (ett slags hörhjälpmedel som opereras in).

Usher typ 2

Barn med Usher typ 2 föds med måttlig till svår hörselnedsättning på båda öronen. För att kunna höra bra behövs två hörapparater. Det brukar ändå vara problematiskt med bakgrundsbuller och/eller när flera pratar samtidigt. Balansen brukar vara helt normal. Vid 10-15 års ålder brukar nattblindhet vara det första tecknet på RP. Grå starr brukar tillkomma i 30-årsåldern.

I Sverige är det ungefär lika vanligt med Usher typ 1 och 2. Siffrorna varierar mycket mellan olika länder. I vissa länder är det t ex dubbelt så vanligt med typ 2.

Den vanligaste undergruppen för Usher typ i Sverige är 2a.

Usher typ 3

Barn med Usher typ 3 föds med måttlig till svår hörselnedsättning. Nedsättningen ökar kraftigt med åren och många blir vuxendöva i 30-40 årsåldern. Nedsättningar av både balans och syn försämras också genom åren.

I Sverige är det ungefär 10 % (1 av 10) av dem som har Ushers syndrom som har typ 3. I Finland är typ 3 den vanligaste varianten.

Behandling och forskning

Idag finns det ingen behandling som kan bota Ushers syndrom, däremot prövas vissa behandlingar som kanske kan påverka förloppet.

Kost och rökning

Det är viktigt att äta en bra kost. Antioxidanter är kroppens försvarssystem. Antioxidanter finns bland annat i frukt, bär och grönsaker. Genom att till exempel äta blåbär

eller tillskott av A-vitamin försöker man bromsa försämringar av synen och hörseln. Det kan också vara så att Omega 3 (som finns i t ex fet fisk) kan ha inverkan för hur snabbt utvecklingen av RP går. Rökning bryter ner alla människors hälsa, och det finns också studier som visar att rökare faktiskt hör sämre än icke rökare.

Starkt solljus

Näthinnan innehåller två typer av ljuskänsliga celler - tappar och stavar. Försök på möss med kontaktlinser har visat att det är skadligt med starkt solljus. Det starka ljuset bryter ner stavarna snabbare. Det är därför bra att skydda ögonen med keps och/eller solglasögon.

Forskning

Mycket av den medicinska forskningen handlar om att genetiskt försöka förstå vad det är som egentligen inte fungerar i öra och öga. Man undersöker till exempel vilka gener och ämnen som saknas.

En amerikansk läkare har nyligen fått tillstånd att påbörja försök med genterapi på några personer med Usher typ 1 (variant b). I försöken ska de ämnen som ögat inte själv

kan tillverka ersättas genom att friska gener förs in i ögats näthinna. När de friska generna finns på plats i näthinnan kan de tillverka det saknade ämnet. Det handlar om 10-15 försökspersoner som är lite äldre och de kommer att följas under 2-3 år. Om försöken går bra kommer sannolikt fler personer att få testa metoden.

Det pågår också mycket forskning om tillväxtfaktorer. Då ska friska celler i ögats näthinna få extra näring för att överleva.

Förutom den medicinska, genetiska forskningen finns det andra faktorer som kan ha betydelse. Det handlar till exempel om psykiska, psykologiska och livsstilsfaktorer. Idag vet inte forskarna tillräckligt mycket om detta område.

Moa Wahlqvist (doktorand) undersöker hur personer med Ushers syndrom (typ 2 och 3) mår i förhållande till den övriga befolkningen. Några preliminära och mycket allvarliga slutsatser är att det finns en större ohälsa i Usher-gruppen med högre risk för både självmordstankar och självmordsförsök.

En diagnos är nyckeln till rätt insatser

För att man ska kunna få rätt stödinsatser är det viktigt att få en så tidig diagnos som möjligt. För den som t ex är barndomsdöv och sen får problem med kontraster eller bländning kan det annars bli onödigt svårt i skolan.

Det finns studier från England som visar att bland döva sjuåringar som går i dövskola har hälften av dem någon form av synnedsättning (t ex närsynthet). I en vanlig skolklass är siffran ca 20 procent (var femte elev).

I Sverige diagnosticeras de flesta med Usher typ 1 vid 1-3 års ålder. De som har Usher typ 2 eller typ

3 diagnosticeras oftast i början av tonåren.

Att tidigt få lära sig teckenspråk och få tillgång till olika kommunikationshjälpmedel är också exempel på sådant som kan underlätta tillvaron.

Obs! Det räcker inte med ett vanligt syntest för att ställa diagnosen. Den måste ställas efter noggranna genetiska tester och undersökningar av hörsel, syn och balans.

Alla som saknar en diagnos eller behöver en noggrannare utredning kan vända sig direkt till Nationellt expertteam för diagnosticering av personer med dövblindhet. Mer information finns på www.nkcdb.se

Läs om Helen Keller

Vill du veta mer om Helen Keller - den världsberömda amerikanska kvinnan med dövblindhet? Läs då boken "Helen Kellers värld" av Bo Renberg. Boken kan beställas hos Hjalmarson & Högberg Bokförlag AB. Pris är 175 kr/ ex. Porto tillkommer. Beställ via www.hohforlag.se eller maila till info@hohforlag.se Vid frågor går det också att ringa förlaget, tfn 08-22 67 01.

Du som medlem kan använda FSDB:s verksamhetsplan

På FSDB:s höstträff pratade vi (Kerstin Möller och Linda Eriksson) om hur du som medlem kan använda FSDB:s verksamhetsplan för åren 2012 – 2013. Det var en fråga som väckte livlig debatt och talarlistan fylldes snabbt.

Verksamhetsplanen finns på FSDB:s hemsida. Om du vill ha den på något annat sätt, t ex på punktskrift är du välkommen att kontakta FSDB:s kansli. För att kunna använda verksamhetsplanen behöver du läsa på. Du kan ta ett litet stycke i taget.

Om du till exempel ska förklara vad FSDB menar med dövblindhet, så kan du börja med att titta i verksamhetsplanen. Sen fyller du på med att tala om hur det är för just dig. Du kan berätta om några saker du vill göra och vad som behövs för att du ska kunna vara delaktig. Du kanske behöver dövblindtolkning för att kunna vara

delaktig i ett möte. För att det ska fungera bra kanske det behövs ett skynke bakom tolkarna. Men, det kanske är ännu viktigare att de personer du pratar med förstår att de måste prata i ett lugnare tempo.

Det står i verksamhetsplanen att de som ger vård och stöd sällan ser till helheten. För att de ska kunna förstå hur det är för just dig så behöver du bli duktig på att beskriva hur det är för dig. Tänk på att beskriva både vad som händer om du inte får den hjälp du behöver och om du får hjälp.

Under våren kommer vi i en serie artiklar skriva om hur du som medlem kan använda verksamhetsplanen. Du kan hjälpa till genom att skriva till oss och berätta hur du gjorde när du använde verksamhetsplanen.

Skriv till kerstin@fsdb.org eller linda@fsdb.org

Adressändringar

Tack på förhand för att du fortsätter att hjälpa oss med aktuella uppgifter! Har du ny adress? Tänk i så fall också på att meddela ändringarna till FSDB:s kansli. Du kan skicka e-post till register@fsdb.org eller kontakta Emil Bejersten, emil@fsdb.org

ID-dagarna i Uppsala

Den 19-20 november var det dags för Hjälpmedelsinstitutets Informations- och Demonstrationsdagar (ID-dagar) i Uppsala Konsert och Kongress. Många utställare fanns på plats och mässan var välbesökt.

Jag var nyfiken på att kolla hur marknaden såg ut och om det fanns några hjälpmedel som var anpassade för personer med dövblindhet.

Jag hamnade hos Astando AB:s monter och de berättade om e-Adept som är ett samarbetsprojekt inom navigering, reseplanering och larm. E-Adept är ett navigeringsverktyg som använder sig utav ett digitalt gång – och cykel-vägnät

för att kunna navigera användaren rätt.

Man ska med hjälp av e-Adept kunna få guidning längs med trottoarer, parkvägar och över övergångställen.

Man ska också kunna få information om t.e.x vart uteserveringar är placerade, trappors läge och pågående vägarbeten. Systemet hämtar relevant information från kommunen och med hjälp av E-Adept

ska man kunna planera sin resa från dörr till dörr via gång och kollektivtrafik. Om du är intresserad så kan du läsa mer på hemsidan www.eadept.se

Klockan Meteor

Klockan Meteor

I Iris Hjälpmedels monter flockades det mässdeltagare för att se marknadens första talande timer bland andra produkter.

En av deras produkter klockan Meteor är ett hjälpmedel för personer med dövblindhet. Meteor är en vibrerande 12-timmars klocka, den kommunicerar med användaren via vibrationer.

Om du håller Meteor i handen med den tunnaste delen vid tumme/pekfinger kan du enkelt trycka ett kort tryck på den första knappen. Den visar timmar.

Mittenknappen visar minuter i tiotal och den tredje och sista knappen visar minuter i ental.

Till exempel om klockan är 7:14, då vibrerar den första knappen en lång signal som då är 5 och sen två korta signaler vilket blir $(5 + 1 + 1 = 7)$.

Den mittersta knappen vibrerar en kort signal (1).

Och den tredje och sista knappen vibrerar fyra korta signaler (4)

För mer information och om du är intresserad av detta hjälpmedel så gå in på www.iris.se/internetbutik

Pedagogiska spel

Innovaid är en av utställarna som skapar pedagogiska spel för bl.a. barn, ungdomar och vuxna med synnedsättning. För mer information gå in på deras hemsida www.innovaid.se

Trygg i hemmet

Alleato berättade om sin lösning Trygg i hemmet som påminner dig om det du glömmer. Exempelvis kan Trygg i hemmet informera dig om att tvätten är klar, om spisen eller lampor är på eller om vattnet står och rinner.

Alleato har varit med och hjälpt till med projektet Villa Smartbo som nu står klart vid Mullsjö Folkhögskola. Villa Smartbo är väl värt ett besök för att se hur man kan lösa

vardagsproblem med tekniska lösningar. För mer information om Alleato är länken www.alleato.se

Text till tal

Prata med vem du vill, hur du vill och när du vill. De orden fick mig att stanna vid Abilias monter, deras

nya produkt Lightwriter SL40 Connect är ett spännande text till tal hjälpmedel med SMS – funktion Du har även möjlighet att tala i mobiltelefon. Du skriver det du vill att talsyntesen ska säga till mottagaren, om du vill veta mer gå in på hemsidan www.abilia.se

Amanda Lindberg

Tips på aktiviteter: Aktiveringskurser 2012

I samarbete med SPSM och folkhögskolor anordnar FSDB Aktiveringskurser för personer med dövblindhet.

Kurskatalogen kommer att skickas med vanlig post hem till alla röstberättigade medlemmar.

Här kommer kort information om de kurser som anordnas i början av året.

V. 5 30 januari - 3 februari

Kommunikation, huvudinriktning data.

Mullsjö fhs

Anmälan helst före 12 december
www.mullsjofolkhogskola.nu

V.6 6 - 10 februari

Teckenspråk med inslag av data.

Sundsgårdens fhs
Anmälan helst före 10 januari
www.sundsgarden.se

V. 8 20 - 24 februari

Datakunskap. Med datorn som hjälpmedel. Dessutom hälsa och friskvård

Strömbäcks fhs

Anmälan helst före 9 januari
www.strombacksfolkhogskola.se

V. 10 5 - 9 mars

Kommunikation, huvudinriktning data

Mullsjö fhs

Anmälan helst före 23 januari
www.mullsjofolkhogskola.nu

V. 12 19 - 23 mars

Teckenspråk med inslag av samhällsinformation.

Sundsgårdens fhs

Anmälan helst före 20 februari

www.sundsgarden.se

V. 13 26 - 30 mars

Taktilt teckenspråk.

Mullsjö fhs

Anmälan helst före 13 februari

www.mullsjofolkhogskola.nu

Europeisk rehabiliterings- och kulturvecka 2012

Vill du träffa personer med dövblindhet från hela Europa? Då ska du inte missa inte den europeiska rehabiliterings- och kulturveckan som äger rum på Castberggård i Danmark den 13-19 augusti 2012.

Castberggård har tidigare varit en prästgård och ligger utanför staden Horsens. I köksträdgården odlar man olika sorters örter och kryddor som besökare kan känna lukten och man får även provsmaka utav örterna.

Castberggård ligger vackert omgiven av åkermark, skog och den fina parken som tillhör området.

I det preliminära programmet nämns t.ex. utflykt till Århus (Danmarks näst största stad), en dagsutflykt till ett spa och en busstur till

ön Mandö som ligger vid Nordsjö-kusten.

Deltagaravgiften för veckan är 3500 DKK (470 EUR) per person i ett dubbelrum och 4500 DKK (605 EUR) per person i ett enkelrum. Alla måltider och dagsutflykter är inräknade i kostnaden för veckan. (Resekostnader tillkommer).

Mer info finns på www.cbg.dk

Om du känner dig manad att anmäla dig, så skicka e-post som innehåller ditt namn, adress och födelsedatum till admin@cbg.dk. I ärenderaden kan du gärna skriva "Deafblind 2012".

Sista anmälningsdag är den 2 april 2012. **Obs!** Om du behöver hjälp med att anmäla dig så skicka e-post till emil@fsdb.org

FAME-visukal i Örebro!

Den 5 maj 2012 har FAME-visukalen, en visuell musikal, premiär på Örebro Teater. Riksteatern Tyst Teater och Örebro Länsteater sätter tillsammans upp denna unika uppsättning av Fame där teckenspråk förenas med tal, musik, sång, dans, ljus och vibrationer.

FAME-visukalen är en intensiv och berörande berättelse om teman som ambition, kärlek, klass, identitet och om kampen för att förverkliga sina drömmar.

- Det kommer att bli en sinnlig visuell explosion!, berättar Josette Bushell-Mingo, konstnärlig ledare på Riksteaterns Tyst Teater som även är regissör för denna föreställning.

Översättningen till svenskt teckenspråk är gjord av teckenspråksartisten Tommy Fransson och för koreografin står Ambra Succi från dansgruppen Bounce.

- På scenen möts det både ungdomar och vuxna, döva och hörande, amatörer och professionella skådespelare. En härlig och inspirerande utmaning och dessutom kommer denna föreställning bara visas i Örebro som är Europas teckenspråkiga huvudstad, säger Josette.

Aktiviteter kring FAME-visukalen

I samband med FAME-visukalen arbetar Riksteatern Örebro Län med att synliggöra teckenspråket och med att främja den teckenspråkiga kulturen i Örebro.

- Vi tycker det är ett utmärkt tillfälle att lyfta upp teckenspråket och förena det med kultur under dessa fyra veckor som föreställningen visas här i Europas teckenspråkiga huvudstad, berättar Lena Backlund, teaterkonsulent på Riksteatern Örebro län.

Under Visukal-veckorna, 5 maj-2 juni, planeras det aktiviteter som workshops, debatter, gatuscenkonst, sagostunder och föreläsningar. Runt omkring i staden kommer man att kunna ta del av roliga, spännande, intressanta och överraskande aktiviteter. Lena hoppas på många medarrangörer, både från Örebro och från övriga landet, som kan vara med och bidra och alla idéer och förslag är välkomna.

- Teckenspråkig kultur ska bli en självklarhet i Örebro nu och i framtiden!

DBU-sidorna:

Helena Christoffersson har ordet

Hej kära medlemmar!

Jag heter Helena Christoffersson och är 21 år gammal. Många av er känner mig nu, för jag har suttit i styrelsen i tre och ett halvt år. Oj! Vart tog tiden vägen?! Jag är också tillbaka på min styrelsepost - som kassör.

Jag läser på universitets lärarprogram med inriktning mot matematik och svenska för skolår F-3.

Jag bor ensam i min mysiga lägenhet med två söta kattungar, Fiona & Daisy!

Vi har haft höstträffen i fyra dagar på Jultorp Ranch och vi red western! Det har varit jättekul med alla skratt, god mat och linedance, och glöm ej den viktigaste delen under våra fyra dagar, vi fick fösa korna med hästar! Coolt va?!

Vi i DBU tänker skapa ett samarbete med FSDB och planerar att ha en vecka på Jultorp Ranch under sommaren! Häng med!

Ni som inte har varit med på höstträffen, nu har ni chans att vara

med! Ni kommer inte att ångra er, det kan jag garantera er!

Nu närmar sig jullovet och hoppas att det blir en vit julafton. Vi i DBU:s styrelse önskar er alla en riktigt skön jul och nyår med era familjer och vänner!

Julkramar

Helena Christoffersson

Kallelse till DBU:s årsmöte 2012

Härmed blir du som medlem i Dövblind Ungdom (DBU) kallad till årsmötet 2012. Det kommer att äga rum under helgen den **13 – 15 april**.

Vi kommer att bo på Kosta Boda Art Hotel som ligger i Småland. För mer information om hotellet, besök www.kostabodaarthotel.com

Under helgen kommer vi att få prova på att blåsa glas, koppla av på hotellets spa-avdelning och umgås med varandra.

För att kunna rösta på årsmötet, krävs det att du betalar din medlemsavgift för år 2012.

Deltagaravgiften för helgen är 750 kr/person.

Sista anmälningsdag är den 20 mars. Välkommen med din anmälan!

För mer information:

Dennis Lindell
daniz_87@hotmail.com

Amanda Lindberg
amanda.lindberg@dbu.nu

Brukar du jogga eller löpa?

Då kanske detta är något för dig!

Helgen den 11 – 13 maj 2012 kan intresserade ungdomar och unga vuxna mellan 15 år och 30 år delta i Holmenkollstafetten tillsammans med andra nordiska ungdomar med kombinerad syn – och hörselnedsättning/dövblindhet. Holmenkollstafetten äger rum lördagen den 12 maj 2012.

Det handlar om att skapa ett lag som består utav 15 personer då stafetten är 15 etapper. Distansen kan vara mellan 600 m till 2.800 m. Vid behov av ledsagare under loppet så är detta inget problem.

Det är gratis, då projektet Active deafblind står för kostnader för uppehälle och resor.

Syftet med helgen:

- Att springa Holmenkollstafetten lördagen den 12 maj
- Att få tips och idéer om hur det är att löpa med ledsagare och utan ledsagare.
- Att få träffa andra ungdomar och unga vuxna med kombinerad syn – och hörselnedsättning/dövblindhet

Är du intresserad så kontakta mig på DBU:s kansli!
E-post: amanda.lindberg@dbu.nu

DBNSK-möte i Bålsta

Deltagarna på DBNSK-mötet

Den 21-23 oktober var representanter för de nordiska dövblindorganisationerna samlade på DBNSK-möte i Bålsta.

Dövblindas Nordiska Samarbetsskommitté (DBNSK) är en organisation som arbetar med frågor som rör personer med dövblindhet i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

DBNSK består av representanter från de nationella nordiska dövblindorganisationerna. Varje organisation har två representanter med dövblindhet: ordförande och vice ordförande.

Syfte

- Att genom samarbete förbättra livsvillkoren för alla personer med dövblindhet i hela Norden.

- Att utbyta information om utveck-

ling/förändringar i medlemsländerna.

- Att genom projekt i respektive organisation också stödja personer med dövblindhet i utvecklingsländer.

Tack vare bidrag från Nordiska Ministerrådet kan DBNSK anordna ett möte en gång per år i något av länderna. Dövblindorganisationerna turas om att ansvara för mötet och denna gång var det FSDB:s tur. I övrigt sker kontakter i huvudsak med hjälp av e-post. När DBNSK-mötet avslutades lämnade FSDB över värdskapet till den danska dövblindorganisationen FDDB.

Seniorboendets visningsdag den 13 november

Kooperativet KlarTecken bjöd in alla intresserade till en visningsdag på Dövas hus där lägenheterna i Seniorboendet i Hässelby presenterades. Hela styrelsen från KlarTecken fanns på plats för att svara på frågor.

Ca 30 personer kom till visningen där några redan lämnade intresseanmälan för sina lägenheter med inflytt sommaren 2012.

Ni som inte kunde komma då är välkomna att gå in på hemsidan www.klartecken.org där lägenheterna finns presenterade samt lämna intresseanmälan där. Ni som vill bli medlem i kooperativet, vilket krävs för att bo i lägenhet, kan också göra en anmälan om

medlemskap via vår hemsida. Det kostar 500 kr att bli medlem hos kooperativet. Medlemsinsatsen kommer att återbetalas om man inte längre vill fortsätta vara medlem.

Visning på plats i Hässelby kommer att ske i början på mars 2012 där ni får tillfälle att titta in i ett hus och i någon visningslägenhet. Nästa år kommer vi att ordna föreläsning från en fastighetsmäklare om vad man ska tänka på vid försäljning och flytt och också bjuda in dövteamet för att få tillfälle att ställa frågor om möjligheter till bostadsbidrag till hyran till seniorboendet.

Anette Pellebergs

Återbetalning för egna utlägg

Egna utlägg betalas tillbaka enligt följande:

Arbetsgången är att för den som lämnar in underlag för egna utlägg till Cecilia Strandell senast den 15 i en månad sker utbetalningen samma dag som ordinarie löneutbetalning. D v s den 25 eller om 25 är på en helg fredagen innan. Om underlaget lämnas in efter den 15 får man vänta en extra månad på utbetalning.

Underlag skickas till: Cecilia Strandell, FSDB, 122 88 Enskede

Stöd Mama Magnus!

Insamlingen Mama Magnus stöttar unga med dövblindhet i Östafrika. Sätt gärna in en slant på Mama Magnus postgiro **24 94 36-7**.

Regionala föreningar:

FSDB Skåne:

FSDB Skånes VB

Hej alla röstberättigade medlemmar i FSDB Skåne!

Nu är det åter dags att tänka på ledamöter till styrelsevalet, årsmöte 2012.

Vi i Valberedningen vill att ni funderar på lämpliga kandidater.

Denna gång blir det två (2) val. Ordförandeval, samt val av tre (3) ledamöter till styrelsen.

Ordföranden Arne Lorentzson, står till förfogande för omval.

Mandatperioden går ut för följande två (2) personer: Johan Möller, Ulrika Ahlquist och en plats som är vakant. Samtliga står till förfogande för omval.

Följande personer sitter kvar i styrelsen till 2013: Helen Lindberg, Gertrud Sörensson och Hans-

Lennart Kramer. Dessa personer kan inte föreslås till styrelsevalet.

Lämna in dina förslag senast den 16 januari 2012 till någon av oss i Valberedningen. Vi är Ingvar Kristensson (sammankallande), Bengt Ivarsson och Malte Jönsson.

Ingvar Kristensson:
Tel: 040-13 09 15
E-post: ingvar@fsdbskane.se

Bengt Ivarsson:
Tel: 0418-802 73
E-post bengt@fsdbskane.se
bengt@fsdbsyd.se

Malte Jönsson:
Tel: 040-43 18 56
E-post: malte@fsdbskane.se

*Hälsningar
FSDB Skåne
Valberedningen*

FSDB Skånes Regionalträff 2011

Helgen den 28-30 oktober hade vi i Skåne vår årliga Regionalträff, då medlemmar från Skånes olika städer, byar och "hålör" infann sig på Sundsgårdens folkhögskola utanför Helsingborg. Återigen var vi på denna skola, som ligger precis vid kusten och har väldigt många fördelar, men denna gång fick vi se en nackdel - det dimmiga västkustvädret. Det var ändå inget som förstörde helgen!

På fredagskvällen inledde vi med middag kl 17. Därefter fick vi lite info om aktuellt i FSDB Skåne och senare tog vi det lugnt i samskvämsrummet ett tag, innan vi alla gick in till våra egna rum för nattens vila!

Lördag

På lördagsmorgonen anslöt sig de 16 deltagarna vid frukostbordet med sina tolkar. Två och en halv personer hade redan på fredagskvällen meddelat att de led av nackspärr, och tre andra var kraftigt förkylda eller i början av den! Ja, man insåg helt klart att det snart var november månad, och att mörkret för ett tag framöver ska förkorta våra dagar! Men det hade vi inte tid att tänka på nu! Under

dagen skulle vi ägna oss åt curlingspel och hantverksutövande. Två grupper bildades och halva dagen ägnade man sig åt den ena aktiviteten, och andra halvan åt den andra.

Den stora och tunga curlingmattan bars ner av starka medlemmar, med hjälp av ledsagares riktlinjer. Fråga mig inte hur det gick till, men mattan (nålfiltsmatta/ heltäckningsmatta, 10 meter lång!) hamnade där den skulle i alla fall! Stämningen var på topp bland de tävlande med tidvis hårda strider! Nybörjare provade på och andra var lite mer varma i kläderna sedan tidigare. Det gällde att komma så nära de målade ringarna som finns markerade i slutet av banan. Hjälper fick tillkallas och agera skiljedomare, för att avgöra vem som låg bäst till och det var frågan om millimetrar! Ja, curling är definitivt något att utöva fler gånger framöver!

I hantverksdelen fick man prova på olika hantverk som vi framöver ev. kan fördjupa oss i, antingen i föreningen eller var och en privat. Aktiviteterna bestod av stickning på rund plastram, inflätning med läderband och smyckestillverkning med pärlor. Såväl kvinnor som män roades - nåväl, de flesta i alla fall! Men fördomar kring hantverk av dessa slag raserades, framförallt hos männen!

Så var det kväll och vi hade klätt oss fina till middagen: "gubbröra" på kavring, lax eller blodig biff med ugnsstekt potatis i vitlök och sås. Till dessert pannacotta med hallonsås o mörk choklad! Lite starkare drycker fanns också, vilket mjukade upp oss lite efter den ansträngande dagen! Vi avslutade kvällen med välfyllda magar och därefter samkväm och snacks och snack! Vi hade en extra timme att leva på denna dag, och sen gällde det bara att ställa om klockan åt rätt håll!

Söndag

Söndagen innehöll föreningsinfo/ tankeutbyte kring detta och utvär-

dering. Bl a togs frågan om tolkarnas "äta i tjänst eller ej" upp, och vi var alla rörande överens om att det bara innebär nackdelar och inga fördelar att ha det på detta viset. Avslutningsvis höll Hans-Åke Lorentzson föredrag om sitt liv efter en olycka. Han var som ung med om en dykolycka och blev delvis förlamad. Intressant men också lite skrämmande!

Innan avresorna fick vi lunch och så var det bara "tack och adjö", i all hast - färdtjänstbilar stod och väntade! Nu får vi hålla ut tills vi ses nästa gång! Tack för en trevlig helg!

Ulrika Ahlquist

FSDB Uppsala och Gävleborgs län: Studiebesök på Manillaskolan

Den 21 september stod en abonnerad buss bakom stationshuset i Uppsala och väntade på oss medlemmar. Klockan var 9.00 då färden gick till Stockholm och Djurgården. Där ligger Manillaskolan i en så vacker miljö med skog och vatten intill.

Väl framme klockan 10.00 mötte en anställd oss utanför skolan och tog oss in till ett stort rum. Där satt vi till klockan 11.30 och vi fick mycket information om skolans historia och alla förändringar idag. Tyvärr ska skolan flyttas, men det finns förslag att den nuvarande byggnaden ska fortsätta att vara statlig. Kanske blir det ett museum och tillgång för

döva, dövblinda och hörselskadade att kunna ha aktiviteter, föreningsmöten och fester där. Det var extra roligt för de medlemmar som hade gått på skolan att få återuppleva gamla minnen. En medlem som hade gått där i åtta år berättade många minnen när vi gick på rundvandring i skolan, gymnastiksalen och kyrkan. Oj, vad gammalt det är med stengolv, högt i tak, höga dörrar, järnräcke vid trapporna och massor med trappor. Det var så roligt och intressant att vi hade kunnat gå där hela dagen och lyssna på fler gamla historier som säkert finns eftersom skolan är över 100 år gammal.

Klockan går alldeles för fort när man har trevligt. Det blev dags för lunch i matsalen. Vi ville egentligen sitta och äta med barnen, men alla elever hade ätit färdigt så vi satt i lärarmatsalen. Vi hade tur och fick god fisk. Onsdagar är nämligen veckans fiskdag.

Halv två gick färden vidare till Vasamuseet där en guide väntade på oss. Det var mycket givande med den duktiga guiden som syntolkade mycket och vi fick känna på båten. Oj förlåt, det rätta ordet ska vara skeppet. Vi fick en bra bild av hur det såg ut. Det var skönt att vi slapp den tröttsamma gissningen av att bara försöka lista ut hur det såg ut. Efter den lyckade visningen hade vi mycket ork kvar. Det var

bra att bara kunna lyssna och/eller få tolkat från tolken. Vi behövde inte se någonting eftersom vi hade syntolkning och dessutom var det väldigt mörkt i lokalen. Apropos mörker så hade vi tänkt åka till Liljeholmen och fika på "Svartklubben". Där är det ingen belysning. Tyvärr hade klubben stängt. Ett besök där hade passat ypperligt för ledsagare och tolkar att få prova på hur det är att ta sig fram i sådant mörker som vi ofta får göra. För oss hade det väl inte varit problem eftersom vi bara kan ta fram den vita käppen.

Vi åkte till Hjälpmedelsaffären "När glasögon inte räcker till". Väldigt imponerande hur många olika hjälpmedel som finns idag, men också dyrt. För oss var det bra att få veta vad som finns nu när det är förändringar på gång med "Valfria hjälpmedel". Efteråt var vi alla kaffesugna så det blev fika i centrumet och sedan var vi nöjda och klockan hade hunnit bli nästan halv sex. Det blev raka vägen hem till Uppsala igen. Man kan väl säga att under den här dagen fick vi verkligen möjlighet att studera!

*Vid pennan ordförande
Inga Lill Andersson*

Tack till FSDB Mälardalen

Ett stort varmt tack till FSDB Mälardalen för att jag fick delta på er båtresa. Den var jättetrevlig och det var roligt och intressant att få sitta med på era möten. Jag lärde mig något från er. Hoppas att det kommer fler tillfällen.

*FSDB Uppsala-Gävleborgs län
Ordförande Inga Lill Andersson*

På gång i FSDB

Januari

14 januari

DBU:s styrelse har möte

Februari

23 februari

FSDB:s styrelse har möte

April

10-11 april

FSDB:s styrelse har möte

13-15 april

DBU:s årsmöte i Kosta (Småland)

Maj

25 maj

FSDB:s styrelse har möte

25-27 maj

FSDB:s ordförandemöte i Bålsta

Juli

5-10 juli

FSDB:s familjesektion anordnar familjevecka i Leksand

Julhälsningar

God Jul och Gott Nytt År!

Önskar FSDB:s förbundsstyrelse
och personal

God Jul och Gott Nytt År!

Önskar FSDB Väst

God Jul och Gott Nytt År!

Önskar FSDB Skånes styrelse

God Jul och Gott Nytt År!

Önskar FSDB Jönköping

God Jul och Gott Nytt År!

Vi på Mullsjö folkhögskola tackar alla våra deltagare för året 2011 och önskar er en riktig GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR!

Mullsjö folkhögskola har under året haft många deltagare som uppskattat våra aktiveringskurser, vilket är väldigt roligt!

Kurserna utvecklas och förnyas ständigt så förhoppningsvis blir det lika intressanta och lärorika veckor även under nästa år, 2012.

Vi har planerat fyra datakurser, två på våren och två på hösten. Sedan

har vi en ny kurs vecka 13 där vi kommer att rikta in oss på taktilt teckenspråk. En friskvård/friluftsvecka som vi kallar "Lev ett bra liv som person med dövblindhet". Vår sommarvecka som heter Den omgivande miljön friluftsaktiviteter och skapande verksamhet, som alltid varit vecka 31 är nu flyttad till vecka 24. Vi har även en kurs för ledarhundförare vecka 37.

Vi hoppas att vårt utbud gör att någon eller flera av veckorna passar just dig. Välkommen med din anmälan! Besök också gärna www.mullsjofolkhogskola.nu

Kontakt med FSDB - Utgivningsplan för år 2012

Nr	Sista manusdag	Utgivningsdag
1.	8 februari	23 februari
2.	11 april	26 april
3.	20 juni	5 juli
4.	22 augusti	5 september
5.	10 oktober	25 oktober
6.	5 december	20 december

Kontakt med FSDB

Tidning för Förbundet Sveriges
Dövblinda
ISSN 0349-571 X

Nr 6 december 2011, årgång 34

Redaktör: Annelie Björling
Förbundet Sveriges Dövblinda
122 88 Enskede
Tel: 08-39 90 00 (växel)
Texttel: 08-39 92 94
Fax: 08-659 50 42

E-post: redaktion@fsdb.org
Plusgiro: 44 77 73-3

Kontakt med FSDB utkommer med 6 nummer per år i svartskrift med stor stil, i punktskrift och på DAISY-skiva med tydlig inläsning. Det går också utmärkt att få tidningen i elektronisk form. Svartskriftsupplagan är 850 ex.

Sista dagen för artiklar till nästa nummer är den 8 februari 2012.